

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

ЧАСТИНА 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

2021 р.

профільного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (178), С. 201-206.

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ СТУДЕНТАМИ З ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО НАПРЯМКУ

Жиденко Алла Олександрівна

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, доктор біологічних наук, професор НУЧК імені Т.Г. Шевченка, завідувач кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту

Бібчук Катерина В'ячеславівна

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, кандидат біологічних наук, доцент

Паперник Вікторія Вікторівна

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, кандидат біологічних наук, доцент

В умовах пандемії коронавірусної хвороби першочерговим завданням викладача стає підвищення мотивації студентів до здійснення індивідуальної роботи під час освоєння навчальних дисциплін. Особливої це стосується непрофільних дисциплін, яким студенти зазвичай не приділяють достатньої уваги вивченню і мають з них низький рівень знань. Широке застосування творчих завдань в цих умовах активізуватиме пізнавальну діяльність кожного студента, сприятиме розвитку креативності та створюватиме передумови переходу від пасивного сприйняття до активного мислення [1].

Отже, метою нашого дослідження було з'ясувати види та особливості індивідуальних творчих завдань, які найбільш часто пропонуються для самостійного виконання студентам різних спеціальностей з дисциплін природничого напрямку в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (НУЧК).

Основними факторами, які, на думку В. В. Ягупова, розвивають творче ставлення до навчального процесу, є: нестандартний характер навчально-пізнавальної діяльності, змагальність, проблемність та ін. [2]. Це реалізується зокрема через використання творчих завдань [1], які можуть бути таких видів: складання словника термінів,

підготовка повідомлень, закриті тести, кросворди, ребуси, оформлення звітів про виконання лабораторних робіт (репродуктивний рівень); підготовка рефератів та проведення міні-досліджень, виконання та презентація індивідуально-практичних завдань, творчі звіти про їх виконання, відповідь на відкриті тести (частково-пошуковий рівень); написання есе, рецензування робіт, складання та розв'язування власних задач, захист проєктів, підготовка тестових завдань на запропоновану тему, розробка елементів дистанційного курсу, підготовка доповідей на конференції, написання статей (творчий рівень) та інші. В курсі біохімії студентам факультету фізичного виховання НУЧК також пропонувалося виконання та презентація індивідуально-практичних завдань. Суть цього завдання полягала в необхідності розкрити питання з біохімічної тематики в нестандартній формі (гра, експеримент, флешмоб, дослідження, дискусія, інтерв'ю, комікс). З дозволу викладача студенти могли використати й інші форми представлення або сполучити кілька форм для кращого висвітлення своєї теми (частково-пошуковий рівень та творчий рівень). Репродуктивний рівень при цьому передбачав подання відповіді у вигляді стандартної доповіді з мультимедійною презентацією. Виконання цього завдання

сприяло узагальненню та систематизації знання студентів з курсу біохімії, що підвищило успішність на підсумкових формах контролю.

Під час вивчення курсу фізіології людини також застосовувалося оформлення звітів про виконання лабораторних робіт, що передбачало роботу студентів вище репродуктивного рівня. Так, при виконанні лабораторного заняття № 18 «Розрахунки основного обміну за таблицями та проценту відхилення за формулою Ріда» необхідно було не тільки визначити величину основного обміну досліджуваного за таблицями та величину відхилення від норми за формулою Ріда, але й знайти величину відхилення основного обміну за номограмою і обчислити, скільки кілокалорій (джоулів) складає знайдений відсоток відхилення, та пояснити, що це означає. Лабораторні заняття з фізіології людини проводяться з використанням комп'ютерного і програмного забезпечення, що дуже зручно під час дистанційного навчання. Студенти мають змогу ознайомитися з теоретичним матеріалом та виконати завдання, наприклад: «Роздивитися мікрофотографії еритроцитів людини і жаби. Знайти загальне і відмінне у їх будові, та пояснить зміни с точки зору еволюції». Для оформлення звітів необхідно скласти схеми і таблиці, наприклад: «Порівняльна характеристика динамічної і статичної робіт», «Порівняльна характеристика лівої і правої півкуль» та ін. Також передбачене виконання студентами індивідуального завдання «Описати механізм сприйняття будь-якого подразника організмом та реакцію відповідь на нього».

На природничо-математичному факультеті під час вивчення дисципліни «Гідрологія» використовуються інші завдання: «Описати утворення водосховищ, занесення і заростання водойм», «Дати оцінку впливу окремого виробництва на навколишнє середовище (проаналізувати утворення та склад стічних вод, методи їх очищення та можливий перехід на замкнений цикл водопостачання)». «Навчальна практика з загальної екології» передбачає такі завдання: «Скласти порівняльну таблицю різних видів абіотичних факторів та пристосувань організмів різних екологічних груп до умов існування», «За допомогою методу квадратів оцінити кількісні показники популяції», «Виявити та проаналізувати природні та антропогенні сукцесії на досліджуваних ділянках», «Зробити фотоконспект «Природні та антропогенні сукцесії», «Скласти анкету «Оцінка екологічного стану м. Чернігова» та «Основні екологічні проблеми м. Чернігова», «Розробити прогноз розвитку екологічної ситуації регіону та запропонуйте заходи для її поліпшення».

Висновки:

Виконання індивідуальних творчих завдань студентами з дисциплін природничого напрямку підвищує мотивацію для вивчення самого себе і навколишньої живої природи; розкриває потенціал кожного, спонукає до безперервного розвитку особистості; виховує відповідальність за майбутнє. Виконання творчих завдань запускає у людини синтез нейрогормонів, що сприятиме пізнавальній діяльності.

Список використаних джерел

1. Копняк К. В., Кузьміна О. М., Захарченко Л. М. (2011). Творчі завдання у процесі вивчення комп'ютерних дисциплін як засіб розвитку творчих якостей студентів

економічних спеціальностей. Вісник Вінницького політехнічного інституту. № 3. С. 229–233.

2. Ягупов В. В. (2002). Педагогіка: навч. посібник. К.: Либідь. 560 с.